

Sèrie 3

Opció A. Comentari de text:

En què consisteix, llavors, l'alienació del treball?

Primerament en el fet que el treball és *extern* al treballador, és a dir, no pertany al seu ésser; en el fet que a la feina, el treballador no s'afirma, sinó que es nega; no se sent feliç, sinó desgraciat; no desenvolupa una energia física i espiritual lliure, sinó que mortifica el seu cos i arruïna el seu esperit. Per això el treballador només se sent en si fora de la feina, i a la feina fora de si. Està en el seu ambient quan no treballa i quan treballa no està en el seu ambient. El seu treball no és, doncs, voluntari, sinó forçat, *treball forçat*. Per això no és la satisfacció d'una necessitat, sinó només un *mitjà* per a satisfer les necessitats fora de la feina. El seu caràcter estrany s'evidencia clarament en el fet que tan aviat com no existeix una coacció física o de qualsevol altre tipus es fuig del treball com de la pesta. El treball extern, el treball en què l'home s'aliena, és un treball d'autosacrifici, d'ascetisme. En darrer terme, per al treballador es mostra l'exterioritat del treball en el fet que aquest no és seu, sinó d'un altre, que no li pertany; en el fet que quan hi és no es pertany a si mateix, sinó a un altre. Així com en la religió l'activitat pròpia de la fantasia humana, de la ment i del cor humans actua sobre l'individu independentment d'ell, és a dir, com una activitat estrangera, divina o diabòlica, també l'activitat del treballador no és la seva pròpia activitat. Pertany a un altre, és la pèrdua de si mateix.

Traducció feta a partir del text de Karl Marx. *Manuscritos: economía y filosofía*. Madrid: Alianza Editorial

Apartat de comprensió [3'5 punts]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dos línies la idea principal del text. [1 punt]

És important que aparegui, amb una o altra formulació, que Marx denuncia el treball per a altres com una eina d'explotació en què l'ésser humà esdevé estrany a ell mateix al fer coses per a altre i haver de fer-ho com altre ho vol. I ho compara amb la religió.

2. Resumiu el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen. [2,5 punts]

Marx considera que el treball és extern perquè obliga a donar el temps d'un i l'objecte que fa a altre. De forma que és un treball forçat, no per autorealitzar-se i desenvolupar-se lliure i feliçment. Aquesta forma d'alienació des-personalitza. El mecanisme es semblant al de la religió al obligar a oblidar-se d'un mateix i sacrificar-se per altre.

Apartat de raonament [6'5 punts]

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements, comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves propostes, i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix entre *alienació, treball extern, autosacrifici i religió*. [3 punts]

Marx considera que en el treball per a altres, en què es produeix un objecte per a canviar-ho per diners per sobreviure, l'individu no es realitza lliurement, no viu com vol sinó que ha de treballar per a altre i per a sobreviure; això el converteix en un ésser estrany per a ell mateix, no es pertany, està a disposició d'altre que mana sobre ell. En això consisteix l'autosacrifici: en deixar de ser un i fer i ser el que l'altre mana. El fenomen és semblant al mecanisme d'alienació

que fa servir la religió: es tracta d'obeir a un altre i viure i treballar per a ell i quan o com ell vol, i no quan i com un vol

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors. [2 punts]

Es pot comparar amb Feuerbach i la seva denúncia de la religió com a opi del poble. O amb els grecs (Plató o Aristòtil) que consideraven que el treball físic és propi d'esclaus al impedir dedicar-se a la vida contemplativa i a la *eudaimonia*. També es poden comparar amb la filosofia cristiana que ha defensat que el treball dignifica, quan aquí es defensa que embruteix.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta. [1'5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

Opció B. Desenvolpeu el tema següent: Els corrents ètics de l'hel·lenisme

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant. [1,5 punts]

Els tres principals corrents són l'epicureisme, l'estoïcisme i el pirronisme. L'hedonisme d'Epicur i la defensa de l'individu. L'estoïcisme antic, mitjà i romà. L'escepticisme de Pirró i la crítica al dogmatisme.

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

2. Indiqueu l'època dels corrents ètics de l'hel·lenisme, esmenteu els autors principals i altres corrents de pensament d'aquell temps, i comenteu les influències que van rebre els corrents ètics de l'hel·lenisme. [1,5 punts]

Contextualització històrica: Tradicions del s. IV a.C amb llarga pervivència històrica. La mort de la polis grega independent i de la hegemonia d'Atenes. Epicur i el Jardí: l'individualisme i el hedonisme. Crisip i el panteisme estoic. L'estoïcisme romà de Sèneca, Marc Aureli i Epictet. L'escepticisme com a actitud filosòfica i la crítica al dogmatisme.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements, comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves propostes, i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracten els corrents ètics de l'hel·lenisme i quines solucions hi aporten. [4 punts]

La primacia de l'ètica i de l'individu com animal social i cosmopolita, ja no tan polític (de la polis). La recerca de la seguretat i la felicitat en un món en crisi.

Epicureisme: el plaer com a principi i fi de la vida feliç. La felicitat com ataràxia. El càlcul dels plaers convenients: la classificació dels plaers i els desigs. La justícia com a pacte de no agressió.

Estoïcisme: l'apatia com a felicitat. La crítica al plaer i les passions. El determinisme. El cosmopolitisme.

Pirronisme: l'actitud escèptica de suspendre el judici (*epoché*) y no dir res (*aphasia*): La recerca de la impertorbabilitat.

4. Relacioneu els corrents ètiques de l'hel·lenisme amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han presentat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que proposen els corrents del hel·lenisme per als problemes que es plantegen amb les solucions que han aportat altres autors. [1,5 punts]

Es podria comparar amb Aristòtil i Plató: contra la teleologia i l'universalisme dels valors d'aquells, la defensa del relativisme i l'individualisme d'Epicur; o la reivindicació de la condició social en contra de la primacia de la polis com a ciutat-estat. Però igualment es pot fer comparacions amb la temàtica tal i com la tracten els moderns: l'escepticisme i l'hedonisme de Hume; o l'empremta de l'hedonisme en l'utilitarisme; o la crítica de Kant al plaer; o les múltiples influències de l'estoïcisme en Spinoza. Schopenhauer, Nietzsche etc.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que tenen els corrents ètiques de l'hel·lenisme i feu-ne una valoració personal. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.